

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

OSUVA Open
Science

This is a self-archived – parallel published version of this article in the publication archive of the University of Vaasa. It might differ from the original.

Pääkirjoitus: Näkymiä hyvään elämään

Author(s): Lehto, Kirsi

Title: Pääkirjoitus: Näkymiä hyvään elämään

Year: 2022

Version: Accepted manuscript

Copyright ©2022 Focus Localis ry.

Please cite the original version:

Lehto, K. (2022). Pääkirjoitus: Näkymiä hyvään elämään. *Focus Localis* 50(4), 3-4. <https://journal.fi/focuslocalis/article/view/125558>

Näkymiä hyvään elämään

Tämän vuotisilla Hallinnon ja kuntatutkimuksen tiedepäivillä Itä-Suomen yliopistossa professori Arto O. Salonen vangitsi yleisönsä huomion puhumalla kestävästä hyvinvoinnista. Kestävä hyvinvointi rakentuu hänen mukaansa olosuhteissa, joissa jokainen voi kokea itsensä arvokkaaksi ja merkitykselliseksi sellaisena kuin on. Me kukoistamme, kun tunnistamme toistemme ainutlaatuisuuden ja teemme sen näkyväksi. Olemme omaksuneet turhan kapean käsityksen hyvästä elämästä, jos se arvotetaan vain aineellisen hyvän kerryttämisen varaan. Salosen mukaan aineettomat asiat täydellistävät elämän. Edistymisen mittana voisi olla tyytyväiseksi koettu, arvokas ja merkityksellinen elämä riippumatta talouden kehityksestä. Kestävä hyvinvointi on Tuuli Hirvilamminⁱ (2015) mukaan ihmisen hyvinvointia osana luontoa. Kokonaisuutena kestävä hyvinvointi rakentuu kohtuullisesta elintasosta, mielekkästä ja vastuullisesta toiminnasta, merkityksellisistä suhteista ja elävästä läsnäolosta. Hyvän elämän pohdiskelu saa sisältönsä entistä kokonaisvaltaisemmasta hyvinvointikäsitteestä.

Nuorten hyvä elämä -tutkimuksen (E2)ⁱⁱ mukaan turvallisuus ja ekologinen kestävyys ovat tärkeitä arvoja nuorille aikuisille. Monien turvallisuuden tunne on heikentynyt Ukrainan sodan seurauksena. Oma hyvinvointi ja toimeentulo huolestuttavat myös. Mitä nuoret aikuiset haluavat elämässään saavuttaa? Eniten haluttiin rakkautta, läheisiä ihmissuhteita, mielekästä työtä, vakaata toimeentuloa sekä fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia. Tutkimuksessa kartoitettiin myös paikkakuntien vetovoimatekijöitä. Isoissa kaupungeissa vetovoimatekijöiksi koettiin alueen työmahdollisuudet ja palvelut, kun taas pienillä paikkakunnilla vetovoimaisuutta lisäsivät kohtuulliset elinkustannukset, luonto ja perheen läheisyys. Nuorten toiveet joustavista mahdollisuuksista elää ja asua maaseudulla kestävästi tulivat esille myös suomenruotsalaisen maaseutuparlamentin julkilausumassa 2022ⁱⁱⁱ.

Hyvän elämän kysymykset ovat kiinnostaneet filosofejia, tutkijoita ja ajattelijoita jo antiikin ajoista lähtien. Pääkirjoituksen teemaa pohtiessani ja lehden sisältöjä läpikäydessäni havahduin siihen, että useammassa kirjoituksessa ollaan hyvän elämän kysymysten äärellä. Tämä on kiinnostava sattuma. Juuri nyt huoli turvallisuudesta ja arjen toimeentulosta sävyttävät monen elämää. Monet näkevät muiden hädän ja ryhtyvät auttamaan. Neljännen sektorin rooli on tullut yhä näkyvämmäksi avustustyössä. Keitä nämä neljännen sektorin toimijat ovat, ja millainen potentiaali heissä on?

Tässä numerossa julkaistaan kolme vertaisarvioitua artikkelia, yksi katsaus sekä kolme puheenvuoroa. Harri Raisio, Tarja Wiikinkoski, Alisa Puustinen, Vesa Valtonen ja Juha Lindell pureutuvat artikkelissaan ”Häiriötekijä vai resurssi” erittäin mielenkiintoiseen teemaan neljännen sektorin roolista haastavassa kriisitilanteessa. Neljännellä sektorilla viitataan spontaaneihin vapaaehtoisin ja emergentteihin, ilmaantuviin kansalaisryhmiin. Erilaiset kriisit saavat siis vapaaehtoiset auttajat liikkeelle, mutta suhtaudutaanko heihin häiriötekijöinä vai resursseina vaaratilanteen eri vaiheissa, ja miten heidän roolinsa kannattaisi ottaa huomioon kriiseihin varauduttaessa?

Mari Kattilakoski, Kaisa Kervinen, Virpi Harilahti-Juola ja Päivi Kurikka tarkastelevat artikkelissaan hyvää elämää maaseutukunnissa; mistä hyvä elämä muodostuu, millaista on kestävä hyvinvointi, entä miten kansalaiset näkevät kuntien pito- ja vetovoimatekijät, ja miten se kannattaa huomioida kuntien elinvoimatyössä. Osallistavalla toimintatutkimuksella toteutetun tutkimuksen aineisto on kerätty kunnissa, joissa kamppaillaan vähenevän ja ikääntyvän väestön aiheuttamissa haasteissa. Tutkimuksen tuloksissa tuli pitkälti esiin samoja kriteereitä hyvälle elämälle kuin nuorten aikuisten hyvän elämän kriteereissä: arjen sujuvuus, turvallisuuden tunne, riittävä toimeentulo, läheiset ihmissuhteet ja yhteys luontoon. Merkille pantavaa oli myös se, että hyvä elämä ei ole riippuvainen kunnan koosta.

Matti Muukkonen palaa artikkelinsa alussa kevääseen 2020, jolloin Suomessa poikkeusolojen takia siirryttiin etätöihin. Siirtyminen oli varsin laajaa ja tapahtui nopeasti. Artikkelissa ”Etätö ja kuntien järjestämisvastuu” korostetaan, ettei etätöön siirtymistä voida tehdä selvittämättä vaikutuksia myös kunnan palvelutuotantoon. Muukkonen huomauttaa artikkelissaan, että kyse ei ole pelkästään työnantajan ja työntekijän välisestä suhteesta, vaan laajemmin kokonaisuudesta, jossa on otettava huomioon paitsi kuntatyönantajaviranomaisen velvollisuudet, myös etätöön siirtymisen vaikutukset kunnan järjestämiin ja tuottamiin palveluihin.

Entä millaisia mahdollisuuksia ja haasteita etätö on tuonut mukanaan Heinolan kaupungissa? Siitä voimme lukea Keijo Houhalan ja Hanna Hurmola-Remmin puheenvuorosta ”Etä- ja monipaikkaisen työskentelyn uudistavat mahdollisuudet”. Puheenvuoro valottaa seutukaupungin asiointipalveluiden ja digitalisaation kehittämistä sekä hybrityön kiinnostavuutta henkilöstön näkökulmasta. Pohdittavaa riittää etenkin siinä, miten lunastaa palveluiden arvolupaukset asiakkaille samalla, kun monipaikkaisesta työstä tehdään henkilöstöä houkutteleva kilpailuetu. Nämä kaksi kirjoitusta uudistuvan työn tematiikasta saavat jatkoa vuoden 2023 ensimmäisessä numerossa, joka on Focus Localiksen ”Etätöystä monipaikkaiseen työskentelyyn” teemanumero.

Hyvän elämän kriteereissä toistuu vaatimus riittävästä toimeentulosta. Joakim Zitting ja Sakari Kainulainen tarkastelevat katsauksessaan ruoka-aputoimintaa pienissä kunnissa. Säännöllisesti jaettu ruoka-apu on ollut saajilleen tärkeä arjessa selviytymisen mahdollistaja. Erinäisten syiden vuoksi jaettavaa on yhä vähemmän, vaikka apua tarvitsevien määrä lisääntyy. Katsauksessa esitetään ruoka-aputoimijoiden osallistumista ratkaisujen etsimiseen yhdessä hyvinvointialueiden ja kuntatoimijoiden kanssa.

Yhteistyön voimaan luotetaan myös Pohjanmaalla vihreän siirtymän tavoittelussa. Maakuntaliiton asiantuntijoiden puheenvuorossa Mats Brandt, Johanna Dahl, Jerker Johson ja Niklas Ulfvens korostavat alueellisten toimijoiden innovaatiokumppanuutta edistysaskelissa kohti kestäväen kehityksen edelläkävijyyttä. Vuoropuhelun hengessä julkaisemme tutkijan kommentin kirjoitukseen. Kommenttipuheenvuorossaan Antti Mäenpää korostaa kuntien ja maakuntien liittojen välistä dialogia alueellisissa innovaatiokumppanuuksissa. Seudun elinvoimaisuuden tavoittelu vaatii myös ekogentrifikaatiosta puhumista, jolloin ekologisten valintojen aikaansaamaa eriarvoisuutta tulee punnita strategioita laadittaessa ja toteutettaessa.

Kiitämme kirjoittajia ja artikkelien vertaisarvioijia arvokkaasta työstä tieteen ja kehityksen hyväksi. Kiitokset myös lukijoillemme kuluneesta vuodesta. Valoa ja toivon pilkahduksia vuoteen 2023!

Kirsi Lehto
Päätoimittaja

ⁱ Hirvilampi, Tuuli (2015). Kestäväen hyvinvoinnin jäljillä: Ekologisten kysymysten integroiminen hyvinvointitutkimukseen. Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia 136. Kela.

ⁱⁱ [Nuorten hyvä elämä -raportti \(e2.fi\)](#)

ⁱⁱⁱ [Maaseutupolitiikka.fi | Julkilausuma: Nuoret peräänkuuluttavat...](#)